

Većinski paket ne treba prodavati

Kao i kod mnogih telekomunikacionih kompanija u Evropi, došlo do pada dobiti, tako da bi bilo jako loše sada ponovo pokušati prodaju, ističe naš sagovornik

Dobriša Soleša

Beograd

Jedna od najuspešnijih domaćih kompanija, Telekom Srbija, odoleva svim izazovima krize, iako je 2012. godina bila izuzetno teška i puna problema, ističe na početku razgovora za „Privredni pregled“ Miroslav Joksimović, predsednik Sindikata Telekom Srbija. Novi menadžment i sve zaposlene čeka težak posao da zaustave negativne trendove, pre svega pad prihoda i dobiti, rekao je.

Kakav je vaš rezime 2012. godine s aspekta ekonomskih kretanja i položaja zaposlenih?

To je jedna od najtežih godina, koju karakteriše izlazak iz neuspešne prodaje, zbog izbora je došlo do zastoja u preduzeću, imali smo dosta problema oko izbora novog direktora Predraga Čulibrka, nakon što je bivši dao ostavku. Po novom Zakonu o privrednim društvima ukinut je upravni odbor, formiran je nadzorni odbor i skupština akcionara. Istopila se dobit zbog velikih kursnih razlika, jer sve obaveze plaćamo u evrima. Kupili smo 20 odsto akcija od grčkog OTE-a za 370 miliona evra što opterećuje zaduženost. Da ne govorim o neloyalnoj konkurenciji, a između ostalog jer nam Ratel nije odobrio povećanje cena u fiksnoj telefoniji, gde inače važe neekonomske cene, a moramo se vaditi na IPTV, mobilnu mrežu... Pred kraj

godine kompanija je mnogo investirala, kako bi se vratila u tržišnu trku, što je jedan od razloga pada dobiti na procenjenih 30 miliona evra.

Da li je kriza pogodila i druge telekomunikacione kompanije u Evropi, uz prateće pritiske otpuštanja?

Evidentno je da je ovaj sektor u celoj Evropi radio lošije, prihodi su pali, na što su najviše uticali Skajp i internet, koji se nude i na nelegalnom tržištu. Zbog toga je u mnogim firmama došlo do otpuštanja, čega kod nas nije bilo, već smo tu situaciju dosada uspešno prevazilazili dobrotvoljnim odlascima i solidnim otpremninama. Mi bismo sada po broju priključaka, razdruženosti mreže, stepenu digitalizacije čak i po prihodu, da imamo ekonomsku cenu, bili na vrhu tabele po produktivnosti i efikasnosti. Zadnjih godina otišlo je oko 4.500 radnika na human način i sačuvano je optimalnih 9.400 radnika. Opet negde ima manjka, negde viška što treba izbalansirati ali je to nemoguće bez analize. Lane je uz to zaposleno i 80 novih radnika.

Zbog pada vrednosti kompanije, da li je pogodan trenutak za prodaju većinskog paketa?

Kod firmi koje se bave uslugama, izračunavanje vrednosti bazira se na razlici između prihoda i rashoda, odnosno koeficijentu uspešnosti, koji je u svetu pao sa 10 na 4,5 ili maksimalno pet. Po tom kriterijumu Telekom Srbija sada vredi oko milijardu evra, dok je po mišljenju mnogih stručnjaka vredeo oko 4,5 milijardi evra. Cela krizna situacija je uticala da akcije Telekomu padnu ispod knjigovodstvene vrednosti. Za prodaju 51 do 58 odsto akcija dobilo bi se znatno manje para, dvostruko ma-

Umesto nekadašnje zarade iz dobiti uvedena 13 plata koja će zavistiti od operativne dobiti preduzeća

nje nego pre par godina. Iako je u avgustu trebalo da se izade sa prodajom besplatnih akcija za radnike i građane, nismo previše insistirali, jer bi se desilo da oborimo cenu akcija.

Da li smatrate da će mart 2013. godine značiti novi rok za podelu besplatnih akcija, kao što se nagoveštava?

Mi smo imali dogovore sa ministrom finansija i privrede Mladanom Dinkićem i on napominje da se dalje više ne može otežati ta podela. Ljudi imaju na svoje ime prebačene akcije, među njima ima dosta starijih ljudi.

U odnosu na ranije procene doći će do pada vrednosti akcija. Ali što pre deonice izađu na berzu, videće se i njihovo kretanje, verovatno rast.

Kakva su vaša očekivanja u vezi s mešanjem vlasništva i kapitala u narednoj godini?

Građanima pripada paket akcija od 15 posto, zaposlenima i bivšim radnicima 7,94 posto, 20 posto su Telekomove akcije koje su kupljene od OTE-a, one se ne prodaju u državnom paketu, već idu na berzu u zakonskom roku od tri godine i mogu da se prodaju, dok država ima

58 procenata. Dakle, biće sigurno mešanja kapitala, jer će neki građani i zaposleni prodati svoj deo. Odavno predlažem da predstavnici sindikata i Vlade sednu i nađu rešenje oko tog mešanja kapitala. Da ne bude da neko dobije većinsko vlasništvo od 60 do 80 odsto, kao što se desilo u Hrvatskoj, Slovačkoj i drugim zemljama, gde je pola firme otpušteno. U Hrvatskoj je od 11.400 otišlo 5.700, a u Slovačkoj čak 8.000 radnika. Važno je da se napravi socijalni program i da se vodi računa o strateškim odlukama preduzeća, da se ne izvlače pare u druge zemlje. U svim

državama koje hoće da nas kupe, telekomunikacione kompanije su većinski državne, na primer u Dojče telekomu je država sa 30 posto najveći akcionar. Zašto bismo mi državni kapital dali drugoj državi? Ko hoće da uđe može, ali da država sačuva bar 33 odsto. Može da se napravi ugovor da do jedne granice država više ne ide u prodaju, a treba pojačati efikasnost, korporativnost firme ali pod kontrolom države, da ona „ima šapu“, a ne da imamo slobodno tržište, pa da se sve razbuc...

Da li izmene Zakona o javnim preduzećima utiču povoljno na Telekom?

Naš generalni direktor ne pripada nijednoj stranci, ali je postavljen. Mislim da je malo, gotovo ništa što se ide na konkurse i bira jedan od tri. Opet mogu staviti čoveka koga hoće. Niko ne bi imao ništa protiv i da Vlada postavi svog kandidata, samo pod uslovom da napravi prihod, ali imali smo mnoge koji idu iz jedne u drugu firmu i prave manjak.

Kako je to moguće da se prvo donese, a nakon štrajkova i protesta izmeni Zakon o ograničavanju zarada?

Nakon više protesta i štrajkova koje je organizovala Konfederacija slobodnih sindikata, čiji smo član, ovaj zakon je izmenjen, uz tužbu da je to neko pogrešno razumeo i da se to odnosi na direktore i bolje plaćene, a ne na najmanje zarade. Sada su izuzeti kuriri, vozači... koji bi sa platom od 27.000 dinara bili prinudeni da uveče rade dodatno. Pritom, čim se direktori nisu bunili, znači da primaju previše. S tim što treba praviti razliku da li neko radi u EPS-u ili nekom malom komunalnom preduzeću.

Zakon ili izdaja radnika

„Ako se prihvate predviđene izmene Zakona o radu, da se daje otkaz za čas i da se produžuje rad na određeno vremena na tri godine, što je ukinuto jer je bilo mnogo glupo, to je u stvari ukidanje sindikata, a ako to prihvate oni koji sede u SES-u, to znači da su prodali radnička prava, znači izdaju. Možemo da se dogovorimo oko nekih izmena i uskladimo ih sa praksom u EU. Pritom se pitam zbog čega je dosad lako otpušteno oko 400.000 radnika i već imamo stopu nezaposlenosti od 26 procenata i ako se hitno ne donesu pravila o zapošljavanju, treba da idemo i na 40 posto“, ocenjuje Joksimović.